

‘We gaan veel meer kijken naar de bodemkwaliteit’

Mark Timmerman

Mark Timmerman werpt blik op toekomst onderhoud grassportvelden

Zit de toekomstige fieldmanager in een controlekamer vol met beeldschermen en knoppen om zijn sportvelden te onderhouden? Het beeld was te zien in de presentatie van Mark Timmerman van ProGrasS tijdens het laatste congres van branchevereniging BSNC. Zo ver zal het heus niet komen, maar de inzet van moderne technieken en AI is een ontwikkeling die is ingezet en zal blijven doorgaan. Timmerman schetst zijn toekomstvisie en waarschuwt de branche ook om meer betrokken te zijn bij alle nieuwe ontwikkelingen. ‘Wij staan als kortgrassector nog te vaak aan de zijkant te kijken.’

Auteur: Wijnand Meijboom

Er zullen steeds vaker drones ingezet worden om sportvelden te monitoren.

wat er allemaal zou kunnen.' Zijn presentatie leidde tot dezelfde gefronste wenkbrauwen en lachende gezichten als twintig jaar geleden, vertelt Timmerman.

Zijn visie werd ondersteund door een powerpointpresentatie van 62 pagina's met de titel 'Toekomst aanleg en onderhoud grassportvelden'. In de aanleg van sportvelden zullen er volgens Timmerman drie grote veranderingen zijn. 'We gaan veel meer kijken naar de bodemkwaliteit en de vraag stellen wat de bodem kan betekenen voor het gras. Nu wordt er nog te veel alleen naar het gras gekeken.' Daarnaast zal watermanagement steeds belangrijker worden, in zijn ogen. Er zijn natuurlijk al ontwikkelingen met krattensystemen en systemen zoals Drintalent, maar wat gebeurt er met de duizenden amateurvelden, vraagt Timmerman zich af. 'Door de toenemende weersextremen moet water goed afgevoerd kunnen worden, maar tegelijkertijd wil je ook meer water vasthouden in de topklaag of elders op of onder jouw accommodatie. Voor goede oplossingen moet je kijken naar het hele sportcomplex en zelfs de groene ruimte eromheen.' Tot slot ziet Timmerman dat er steeds meer gebruikgevoerd zal moeten worden van andere grassoorten en -rassen. Hij sluit niet uit dat de zogenoemde *warm season grasses*, die op andere plaatsen in de wereld al hun kracht bewezen hebben, ook hier ooit in beeld komen.

Timmerman had zitting in de voorbereidingsgroep voor het afgelopen BSNC-ConGRAS. 'Toen ontstond het idee om eens een blik op de toekomst te werpen en werd mij gevraagd om dit voor mijn rekening te nemen. Ik herinnerde mij een bijeenkomst van twintig jaar geleden, waarop gesproken werd over het toekomstige onderhoud van golfbanen. We keken elkaar destijds lachend aan toen iemand vertelde dat robotisering zijn intreden zou doen. Maar nu is het al zover.' Hij gebruikte zijn kennis en zijn contacten in de markt en met onderzoeksinstituten om een presentatie te maken. 'Enerzijds weet ik wat er speelt, anderzijds heb ik ook geput uit ontwikkelingen in andere sectoren, zoals de akkerbouw en tuinbouw. Het is natuurlijk geen compleet beeld, maar laat wel zien

'Nu wordt er nog te veel alleen naar het gras gekeken'

Meer data

Fieldmanagers zullen de komende jaren steeds meer technieken tot hun beschikking krijgen om velden te monitoren. Drones, sensoren, camera's en dergelijke maken het mogelijk om sportvelden continu te monitoren. Timmerman: 'Nu brengen we een bodemonster naar het laboratorium. Je hebt dan een momentopname. Met de moderne hulpmiddelen krijg je veel meer data op verschillende momenten, die informatie geven over bijvoorbeeld de grasgroei, het vochtgehalte in de bodem et cetera. Met deze data kun je je beheer altijd bijsturen en beter anticiperen, bijvoorbeeld op het ontstaan van ziektes.'

Timmerman ziet ook tussenstappen in deze ontwikkeling naar datagestuurde beheer, zoals bladanalyses in het veld gedurende het seizoen. 'Zo ben je wat dat betreft niet altijd meer afhankelijk van onderzoek in een laboratorium. Je kunt ter plekke een analyse doen. De techniek is al beschikbaar voor onderzoek, maar is nu nog te duur voor kleinschalige toepassingen. Binnen tien tot twintig jaar zullen er echter apps zijn die met de camera van je smartphone een analyse kunnen maken.' De inzet van moderne technieken vergt nu nog forse investeringen en het is de vraag of gemeenten, als belangrijkste beheerders van sportvelden, dat allemaal wel willen en kunnen. 'Zij zullen zich altijd afvragen wat het oplevert. In sportsector denk je dan vooral aan kwaliteitsverbetering en meer speeluren en ook besparing op arbeidskosten', schetst Timmerman.

Timmerman maakt zich ook wel zorgen over de toekomst waarin steeds meer data beschikbaar zijn. 'Het verzamelen van data is één ding, maar de interpretatie daarvan is wel iets anders.

Via apps op mobiele telefoons kunnen field-managers steeds meer data verzamelen.

‘Kennis blijft belangrijk en ook het gebruik van je boerenverstand’

Hoe ga je met al die data om? Is er wel genoeg kennis om die data om te zetten in praktisch handelen?, vraagt hij zich af. ‘Een techniek om op basis van digitale kaarten gedoseerd water en voeding op sportvelden toe te dienen op kleine oppervlakken, is er nog niet. Er zal in deze sector meer aandacht moeten komen voor precisiebemesting. Op golfbanen zijn ze daar al verder mee, bijvoorbeeld het afstellen van de dosering op spuitdopniveau. Ook als uit data blijkt dat er bijvoorbeeld sprake is van een opkomende schimmelziekte, is het vervolgens de vraag hoe je een infectie moet voorkomen c.q. beheersbaar maken. Met andere woorden: kennis blijft belangrijk en ook het gebruik van je boerenverstand.’

Waarschuwing

Timmerman ziet in dit verband een belangrijke rol voor toeleveranciers in de sector en opleidingsinstituten. Zijn eigen presentatie was, naast een toekomstbeeld, ook een waarschuwing voor de toehoorders. Timmerman:

‘Wij liften nog teveel mee op kennis uit andere sectoren. We moeten als sector veel meer betrokken raken bij onderzoek, zoals Fedecom ook doet, bijvoorbeeld in het project NXTGEN Hightech. Zij hebben lijntjes met onder andere onderzoekers in Wageningen. Ook wij moeten meer gebruikmaken van door de overheid beschikbare gestelde onderzoeksbudgetten. In die zin is mijn toekomstvisie ook een soort wake-upcall.’

Schaalvergroting

De toepassing van meer moderne hulpmiddelen en de toegenomen aandacht voor duurzaam onderhoud ziet Timmerman als heel positief. ‘Jongeren die met deze technieken opgroeien, zullen daardoor eerder belangstelling krijgen voor een baan in het groen, en zien dat het onderhoud van sportvelden veel meer is dan het clichébeeld van alleen maar grasmaaien.’ Verder verwacht hij dat sportveldonderhoud steeds vaker gebundeld zal worden en dat de schaalvergroting zal toenemen.

Daarnaast zullen gemeenten en clubs in zijn visie vaker gebruik gaan maken van leaseconstructies, zodat er geen hoge investeringen nodig zijn in moderne apparatuur. ‘Dat zie je nu al gebeuren met robotbelijning’, zo besluit hij zijn toekomstschets van het sportveldonderhoud. Deze blik in de glazen bol op het ConGRAS was een eenmalige exercitie, maar ook in de toekomst zal de kortgrassector nog van Timmerman horen.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!